

ΤΑ ΕΠΑΧΘΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΠΟ 2019

Του Ευαγγέλου Γριβάκου, Αντιστρατήγου ε.α-Νομικού

Τα μεσάνυχτα του παρελθόντος Σαββάτου 13 Μαΐου 2017, η κυβέρνηση, μετά από πολύμηνες και ενδοτικές διαπραγματεύσεις με τους δανειστές της Χώρας, έφερε στη Βουλή προς συζήτηση και ψήφιση το νέο εκ 273 σελίδων πολυνομοσχέδιο («τέταρτο Μνημόνιο» το ονομάζουν οι αντιπολιτευτικοί κύκλοι και δεν έχουν καθόλου άδικο καθώς επιφέρει αλλαγές και επιβαρύνσεις μη περιλαμβανόμενες στα προηγούμενα Μνημόνια), το οποίο προβλέπει τεράστιες και επαχθέστατες δημοσιονομικές περικοπές προκειμένου να κλείσει η δεύτερη αξιολόγηση και να ξεκινήσει εκ νέου η πολυπόθητη παροχή οικονομικής βοήθειας προς την Ελλάδα.

Ασφαλώς, έκπληξη και οργή ένωσαν όσοι διάβασαν την συνοδύουσα το νομοσχέδιο Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου με την ευκολία που περικόπτονται σαν «στραγάλια» τα δισεκατομμύρια του ιδρώτα του Ελληνικού Λαού. Σύμφωνα με την Έκθεση αυτή, κατά την διετία 2019-20, μισθωτοί, συνταξιούχοι και κατ' επάγγελμα αγρότες θα επιβαρυνθούν με μέτρα ύψους 4,6 δις. ευρώ. Ειδικότερα οι συνταξιούχοι, για το έτος 2019 θα δουν τις κύριες και τις επικουρικές συντάξεις τους να περικόπτονται μέχρι και 18% (2,262 δις. και 232 εκατομ. ευρώ, αντίστοιχα). Σύμφωνα, όμως, με διαβεβαιώσεις της κυβέρνησης, στις υψηλές κύριες συντάξεις (γιατρών, δικηγόρων, πανεπιστημιακών, δικαστικών, ΤΕΒΕ κλπ) που εμφανίζουν μεγάλες προσωπικές διαφορές έως και 40%, **η προσωπική διαφορά δεν θα περικόπτεται ολόκληρη, αλλά κατά τέτοιο ποσοστό ώστε το συνολικό ποσό της εκαστοτε δικαιούμενης σύνταξης να μην μειώνεται πάνω από 18%**. Αυτό το ποσοστό μπορεί, σε ακραίες περιπτώσεις, να φθάσει και στο ύψος των 330 ευρώ. Αλλά, ας μη βιασθούν να χαρούν οι «ευνοούμενοι» συνταξιούχοι, διότι το υπερβάλλον ποσοστό είναι πολύ πιθανόν

να «τσεκουρωθεί» κατά τα δύο επόμενα έτη, 2020-21, ανάλογα με την πορεία των δημοσιονομικών εσόδων. Η υπουργός Εργασίας διευκρίνισε ότι το πλαφόν προστασίας του 18% δεν προστατεύει μόνο τις κύριες αλλά και τις **επικουρικές συντάξεις**, (δεδομένου ότι σε ορισμένα Ταμεία οι προσωπικές διαφορές μπορεί να ξεπερνούν και το 30% της σύνταξης) αλλά παραδέχθηκε ότι κατά το 2019 οι μειώσεις της προσωπικής διαφοράς θα αγγίζουν το 1/3 περίπου των σημερινών συνταξιούχων οι οποίοι θα βιώσουν απώλειες από **45 έως 350 ευρώ (1,5 έως 2 συντάξεις ετησίως)**, ενώ από αυτές δεν θα εξαιρεθούν ούτε οι χαμηλοσυνταξιούχοι, ούτε οι αναπηρικές συντάξεις και οι συντάξεις χηρείας(!). Πάντως, ο ν. 4387/2016, που είναι γνωστός και ως «Νόμος Κατρούγκαλου», ο οποίος χώριζε σε δύο μέρη τις συντάξεις, με το πρώτο μέρος να αποτελεί τον επανυπολογισμό της σύνταξης και το δεύτερο την προσωπική διαφορά, αποδείχθηκε σήμερα δόλιος και παραπειστικός, αφού διευκολύνει τα μέγιστα το νυν νομοσχέδιο στην περικοπή των ποσών της προσωπικής διαφοράς με την μέθοδο «του σαλαμιού ή της αγκινάρας».

Όσον αφορά τα οικογενειακά επιδόματα (συζύγου ή/και τέκνων ανηλίκων ή με αναπηρία), σύμφωνα με πρόβλεψη του άρθρου 10 παράγρ. 2 του ανωτέρω νόμου, για τους παλιούς συνταξιούχους (μέχρι 12-5-2016) εξακολουθούσαν να καταβάλλονται μαζί με την σύνταξη και σε καμία περίπτωση δεν προβλέπονταν η κατάργησή τους μετά το 2019. Στην ουσία, όμως, η ανωτέρω πρόβλεψη καταργείται με το άρθρο 1 του νέου νομοσχεδίου, που καθορίζει ότι ναι μεν τα επιδόματα αυτά θα συνεχίσουν να καταβάλλονται μαζί με τις συντάξεις μέχρι 31-12-2018, αλλά καταργούνται από αρχές του 2019, με εξαίρεση τα επιδόματα τέκνων που χορηγούνται μέσω ΟΓΑ, υπό την αίρεση ότι οι δικαιούχοι θα έχουν ετήσιο εισόδημα μικρότερο των 9.000 ευρώ.

Το νομοσχέδιο «ξηλώνει» και άλλες βασικές διατάξεις του Νόμου Κατρούγκαλου, αλλά αφήνει αυτούσια την διάταξη του άρθρου 14 παραγρ.2 που καθορίζει ότι από το 2020, **ίσως απαιτηθούν και νέες μειώσεις κύριων και επικουρικών συντάξεων, πέραν εκείνων που**

κλειδώνουν στα νέα μέτρα από το 2019. Η διατήρηση της διάταξης αυτής αποκαλύπτει ότι, παρά τις μειώσεις, το ασφαλιστικό δεν είναι βέβαιο ότι καθίσταται βιώσιμο. Κατά την παράγρ. 4 του ίδιου άρθρου που διατηρήθηκε και αυτή, από 1-1-2017 και ανά τριετία θα γίνονται μελέτες βιωσιμότητας και, αν τα μεγέθη δείχνουν ότι οι δαπάνες συντάξεων αυξάνονται μελλοντικά πάνω από 2,5% του ΑΕΠ, τότε θα πέφτει νέο κούρεμα ώστε η αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών να μην ξεπερνά το ποσοστό αυτό, αρχής γενομένης πάντοτε από το έτος βάσης (πχ.2017) έως το **1960(!)**.

Το άρθρο **15** του νομοσχεδίου ασχολείται με **τα ευνοϊκά μέτρα (ή αντίμετρα)** που θα τίθενται σε εφαρμογή υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα προκαλείται αρνητική απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους, δηλαδή από το πρωτογενές πλεόνασμα του 3,5%. Εν συντομία τα μέτρα αυτά για μεν το **2019** είναι : το επίδομα στέγασης σε νοικοκυριά, νέοι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, σχολικά συσσίτια, επίδομα τέκνων, μέτρα ΟΑΕΔ για την ανεργία, πρόγραμμα ΠΔΕ και μείωση συμμετοχής στα φάρμακα, για δε το **2020** :μειώσεις στον ΕΝΦΙΑ, στον πρώτο φορολογικό συντελεστή από 22% σε 20%, στην εισφορά αλληλεγγύης και στον φόρο επιχειρήσεων. Σύμφωνα με το κείμενο του νομοσχεδίου «στα πλαίσια της αξιολόγησης του προγράμματος και μετά από εκτίμηση του ΔΝΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις ελληνικές Αρχές, θα εξετάζεται αν υπάρχει απόκλιση από τους στόχους και ο Έλληνας υπουργός των Οικονομικών θα υποχρεούται να δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την απόφαση αυτή». Με άλλα λόγια, **αυτοί που θα αποφασίζουν για την λήψη των αντιμέτρων θα είναι τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα και όχι η ελληνική κυβέρνηση, που θα ακολουθεί και εκτελεί.** Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να ισχύσει αυτό που δήλωσε ο πρωθυπουργός, ότι, δηλαδή, κανένα από τα επαχθή μέτρα του νομοσχεδίου δεν πρόκειται να υλοποιηθεί αν δεν υπάρξει κάποια λύση για το χρέος. Άλλωστε, εκτιμάται, ότι για τον λόγο αυτό μια τέτοια ρήτρα πουθενά στο νομοσχέδιο

δεν αποτυπώνεται ούτε συμπεραίνεται. Και αν έχουμε ανάγκη περισσότερου ευτελισμού, συνεχίζουμε με το ίδιο άρθρο που προβλέπει ότι εάν το ΔΝΤ σε συνεργασία με τους «θεσμούς» και την κυβέρνηση πάντοτε σε ρόλο ουραγού, εκτιμήσει ότι ο δημοσιονομικός στόχος τίθεται σε κίνδυνο, μπορεί να αποφασίσει την μείωση του αφορολογήτου ορίου στις 5.660 ευρώ από το 2019, **χωρίς κανένα αντίμετρο**.

Ειδικότερα για το 2018 προβλέπονται νέα μέτρα ύψους 0,3 του ΑΕΠ, για την εξασφάλιση της καταβολής του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, που θα υποκαταστήσει όλα τα κοινωνικά επιδόματα. Τέτοια μέτρα είναι : η κατάργηση της έκπτωσης κατά 10% επί του φόρου στις ιατρικές δαπάνες, των επιδομάτων απροστάτευτων τέκνων, φτώχειας και φυσικών καταστροφών, η μείωση κατά 50% του επιδόματος θέρμανσης και η αυστηρή εφαρμογή των θεσμών του rebate για την δαπάνη φαρμάκου και claw back για ιδιωτικά θεραπευτήρια και διαγνωστικά κέντρα. Ευχάριστες πτυχές του νομοσχεδίου είναι η μείωση του φορολογικού συντελεστή στα αγροτικά εφόδια από το 24% στο 13% και η κατάργηση του κατά 77% αφορολογήτου στις αποζημιώσεις των βουλευτών.

Έχοντας κληθεί αυτεπάγγελτα να γνωμοδοτήσει επί του προς ψήφιση νέου νομοσχεδίου, η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού επεσήμανε ότι καλείται να πάρει θέση για ένα νομοσχέδιο που προβλέπει περικοπές συντάξεων μετά από δύο χρόνια χωρίς να υπάρχει αναλογιστική μελέτη όπως προβλέπει η νομοθεσία και η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, κατέληξε στην κρίση ότι οι περικοπές που εισάγονται με αυτό ενδέχεται να είναι αντίθετες με το πρώτο πρόσθετο Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων(ΕΣΔΑ), το οποίο προστατεύει τους μισθούς (αποδοχές) και τις συντάξεις των εργαζομένων. Η κυβέρνηση αντέδρασε με τους ισχυρισμούς ότι η Γνωμοδότηση δεν έχει γι' αυτήν υποχρεωτικό χαρακτήρα, και ότι στην αιτιολογική έκθεση για το νομοσχέδιο θα προκύπτει με σαφήνεια ο λόγος επιλογής όλων των ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συνταξιοδοτικών. Δεν έγινε γνωστό αν όλες αυτές οι δε-

σμεύσεις τηρήθηκαν κατά την διαδικασία ψήφισης του νομοσχεδίου, πάντως, σε κάθε περίπτωση, η Γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί συνταξιοδοτικών νομοσχεδίων έχει **δεσμευτικό** χαρακτήρα ο οποίος, κανονικά, δεσμεύει την εκάστοτε κυβέρνηση να προχωρήσει στην περαιτέρω διαδικασία ψήφισης αυτών.

Έντονο προβληματισμό, επίσης, για την συνταγματικότητα των διατάξεων που φέρνουν νέες περικοπές στις συντάξεις και τα ειδικά μισθολόγια εξέφρασε με Έκθεσή της που συνόδευε το νομοσχέδιο, η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής, θέτοντας με σοβαρές επιφυλάξεις υπό αμφισβήτηση την απαίτηση των δανειστών (κυρίως του ΔΝΤ) για «συνταγματική διασφάλιση της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης»

Τελικά, το βράδυ της 18^{ης} Μαΐου 2017, με ψήφους 153 «υπέρ», έναντι 128 «κατά», το νομοσχέδιο ψηφίστηκε στο σύνολό του και αποτελεί, πλέον, νόμο του κράτους. Την 22^α του μηνός τα ψηφισθέντα μέτρα θα παρουσιασθούν στην συνεδρίαση του Eurogroup με προσδοκία ελάφρυνσης του χρέους η οποία, έστω και αν επιτευχθεί, θα αργήσει πολύ να γίνει αντιληπτή από την ελληνική κοινωνία που στο μεταξύ θα είναι υποχρεωμένη τουλάχιστον μέχρι το 2022 να πληρώνει με δικά της μέσα το μεγαλύτερο μέρος των χρεολυσίων και μάλιστα με μια απελπιστικά τελματωμένη οικονομία, της οποίας κύριο χαρακτηριστικό είναι το τεράστιο πρωτογενές έλλειμμα.